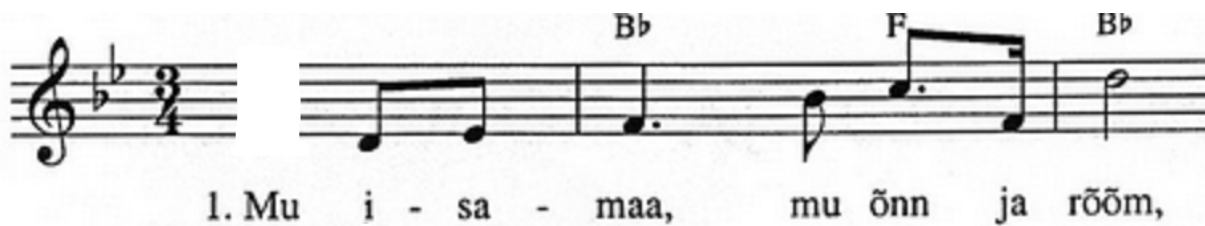

Eesti

1. Eesti Põhiseadus algab sissejuhatava lõiguga:
..... usus ja tahtes kindlustada ja arendada riiki,
mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustumatul õigusel ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril,
mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele,
mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvetele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus,
mis peab tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade – võttis Eesti rahvas 1938. aastal jõustunud põhiseaduse § 1 alusel 1992. aasta 28. juuni rahvahääletusel vastu järgmise põhiseaduse.

Mis sõnad on asendatud punktiiriga?

2. Eesti Karistusseadustiku § 4 defineerib kuriteo raskusastmed, mille järgi esimese astme kuritegu on süütegu, mille eest on ette nähtud karistuseks vangistus üle x aasta ja teise astme kuritegu vastavalt vangistusega kuni x aastat. Kui palju on x?
3. Milline on maksimaalne rahaline karistus, mille Eesti seaduste järgi võib määrata? Kõnealune summa on kohaldatav ainult juriidilisele isikule ning maksimummäär pole Eestis veel kunagi määratud. Summa on ligikaudu võrdne 1/11-ga tänavusest Tartu linna eelarvest.
4. Mis noodiga algab Eesti hümn?

1. Mu i - sa - maa, mu õnn ja rõõm,

5. Eesti sõjaväe garnisonimäärustik kehtestati uuendatuna 2008. aastal. Enne seda kasutati vana, 1929. aasta garnisonimäärustikku. Määrustiku §129 määratleb vahtkonnaruumi sisu: allovitseride ja sõdurite ruumis relvapüramiid, vahtkonnaülemale sahtliga laud, kapp valvealuste objektide varuvõtmete hoidmiseks, üldine söögilaud, pingid või taburetid, peegel, riidenagi, joogiveenõu, kruus, paberikorv, sööginõud, vahendid tee ja kohvi keetmiseks, kapp või riul toidunõude ja kuivtoidu hoidmiseks, riide- ja saapaharjad, kirjutusvahendid, kinnised või tõstetavad lavatsitega magamisasemed, mis on vajalikud magama lubatud vahtkondlastele.

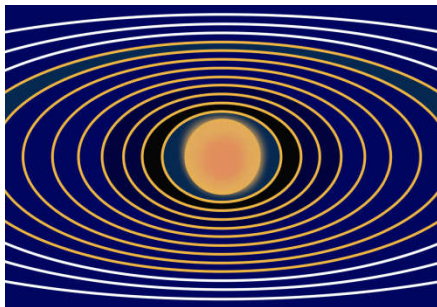
Kogu loetelust on võrreldes vana määrustikuga ära võetud vaid üks asi. Seejuures vana määrustik nõudis selle asja olemasolu ka kartseris ja sõdurite eluruumides, kuid taasiseseisvunud Eestis pole see (teadlik seaduserikkumine!) mitte kunagi kasarmus kasutust leidnud. Õigupoolest praegusajal kasutatakse seda vaid spetsiifilistes meditsiinasutustes. Mis asi?

Ulme

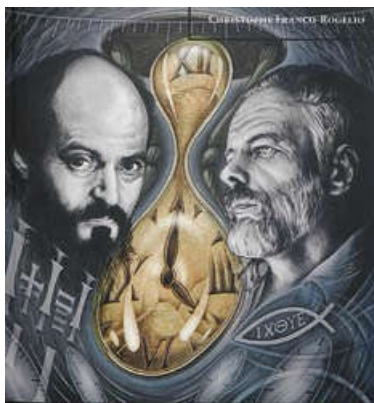
6. Pool aastat tagasi sai robot Sophia ühe riigi kodakondsuse, saades esimeseks kodakondsusega tehisolendiks läbi aegade. Mis riigis?

7. See 1998. aastal Kanal2s linastunud seriaal oli esimene kodumaine ulmeseriaal ning tol ajal ka kõigi aegade kalleim kohalik seriaal. Eesti "X-failideks" nimetatud seriaalis suunab salaorganisatsioon kokku teineteisega sobiva mehe ja naise, et nende energia ühendamise teel moodustada väga mõjuva sensitiivse relva, mida luure ja kriminalistid saavad rakendada oma vaenlaste vastu. Põneviku koega seriaalis hakkab juhtuma kummalisi seiku: inimesed kaovad seletamatult, külvatakse epideemiaid ja sekkutakse insenergeneetiliselt, tungitakse kosmosesse, tegeldakse tulnukatega, aga ka maiste asjade ja relvadega. Stsenariumi kirjutasid Mati Unt, Mart Sander, Toomas Hussar ja Ervin Õunapuu, seriaali lavastasid Hardi Volmer ja Peeter Simm. Osades Maria Avdjushko, Üllar Saaremäe, Andrus Vaarik, Ülle Ulla, Guido Kangur, Taavi Eelmaa, Mikk Mikiver, Mati Kooren jt. Mis seriaal?

8. Poolteist aastat tagasi kuulutas vene püritolu astrofüüsik Igor Ashurbeyli välja esimese maavälise riigi, mis tervikuna asuks Maa-lähedasel orbiidil. Praeguseks on riigi loomine täie hooga käimas, orbiidile on saadetud 3 satelliiti, riigiga ühinemisavaldusi on ca 150000 inimeselt, esimese parlamendi loomine seisab ees, lipp ja hümn on loodud. Mis nime see riik kannab? Peaaegu sama nimetust võib leida nii mütoloogiast kui ka seriaalist Stargate SG-1.

9. Prantslane Christophe Franco-Rogelio on kirjutanud raamatu *Éthiques du Temps*, kus tõmbab paralleele Arvo Pärdi ja ühe ulmekirjaniku elukäigu ja loomingu vahel ning jõuab järeldusele, et viimane on ulmekirjandust mõjutanud sama palju kui Pärt praegusaja muusikat. Kes on see 1928-82 elanud ulmekorüfee, kelle teostes on muide mitmeid kordi mainitud ka eestlasi?

10. Hiinas avastati mõni aasta tagasi lentsaurus, mis oli niivõrd sarnane James Cameroni filmis *Avatar* kujutatud lendavate monstrumitega, et talle anti silmagi pilgutamata filmilohe nimetus. Milline?

Kultuur

11. Selle logo all peitub suurim digitaalsete arvutimängude veebipood, mille käes oli juba 2013. aastal 75% kogu turust ja praeguseks on see kindlasti veel suurem. Sama nime kannab ka poe omaniku Valve Corporationi arendatav arvutimänguplatvorm. Mõningaid arvutimänge (nagu näiteks Half Life 2) ei saagi ilma poekontot omamata üldse mängida. Hinnanguliselt saab poest hankida ca 15000 mängu, aga viimasel ajal on valikusse hulgaliselt lisandunud ka filme ja programme. Mis?

12. Selle eesti kultuurirühmituse liikmete hulka kuuluvad kirjanik Kaur Kender, kirjanik ja muusik Robert Kurvitz, literaat ja kunstnik Martin Luiga, kunstnik Aleksander Rostov, kirjanik Siim Nurklik, kirjanik ja kodanikuaktivist Made Luiga, fotograaf Ruudu Ulas, kriitik Helen Hindpere, ajakirjanik Märt Belkin ja moefotograaf Lilian Marie Merila. Laiemalt tuntuks sai rühmitus 2013. aastal ajalehe Sirp peatoimetajavahetuse ajal. Tema viimase aja tegemistest on enim pälvinud tähelepanu arvutimängu *Disco Elysium* (ka *No truce with the furies*) arendamine koostöös välismaise levitajaga. Mis rühmitus?

13. Perekond Handlerid muutsid omal ajal pisut juhuslikult maailma disainiajalugu. Pereema Ruthi võib auga pidada Barbie nuku leiutajaks. Kuigi tema abikaasa ütles, et sellise nukuga ei hakka keegi mängima, sest "ükski ema ei osta iial oma lapsele rindadega nukku". Ometi sai nukk väga popiks ja mõned aastad hiljem hakkas härra Handlerile samuti tunduma, et tema tahaks ka midagi leiutada. Midagi poistele. 1968. aastal ta seda tegigi ning sestpeale on lõputu hulk poisse üles kasvanud just selle mänguautobrändiga. Enamgi veel – enamus autofirmasid on litsenseerinud oma toodangu koopiategemiseks just selle brändi all, kaasa arvatud originaalvärvid ja muud iseloomulikud tunnused. Limiteeritud luksusseeriad toodetakse eraldi ka eraldi kolleksionääridele. Millise ülituntud brändi alusepanijaks on Elliot Handler?

14. Ta sündis mäetipus, sellest andsid teada pääsukesed. Koheselt muutus talv kevadeks, taevas süttis uus täht ja spontaanselt ilmus kahekordne vikerkaar. Kellest jutt?

15. See aastatel 1748 - 1832 elanud inglise filosoof, jurist, individuaalse ja majandusliku vabaduse eestvõitleja, on lisaks oma töödele tuntuks saanud ka selle poolest, et on teatud mõttes praegugi oma postil, sest peale surma said tema maised jäänused vastavalt lahkunu viimasele tahtele osaks "autoikoonist" - nimelt polsterdati skelett heintega, riietati lahkunu rõivastesse ning asetati istuvas asendis puust vitriini. Balsameeritud pea asendati esteetika mõttes hiljem siiski vahast peaga, kuigi vahapead katvad juuksed on vähemalt osaliselt ehtsad. Autoikooni omandas 1850. aastal Londoni Ülikooli Kolledž ning kolledži 100. ning 150. aastapäeva puhul ning aastal 2013 osales filosoof ka kolledži nõukogu istungitel, märkeda "kohal, kuid ei hääleta." Kes on see filosoof?

Tele

16. Paarkümmend aastat teletööd teinud naine on olnud Kanal2s saatejuhiks saadetele *Seksuaalne kaamera* ja lemmikloomasaade *Kõige parem sõber* ning TV3s *Telejazz Live*. Viimased pool tosinat aastat on ta aga olnud Tallinna TV uudisteankur. Kes?

17. Kes on see juba aastaid lapsi teleri ette ETV-d jälgima meelitav tegelane?

18. Me oleme kuulnud "Blairi nõiaprojektist", kus kasutati niiöelda "leititud videomaterjali" ideed, et filmi "ehtsamaks" ja seega õudsamaks teha. Teerajajateks selles žanris võib pidada aga itaallasi, kelle 1980. aasta film "....." Amazonase vihmametsades kaduma läinud ekspeditsioonist oli niivõrd hästi tehtud, et tõi kaasa kohtuliku uurimise ning mõrvasüüdistuse esitamise filmi režissöör Ruggero Deodatole. Viimane mõisteti uurimise tulemusena inimeste tapmises õigeks, sest ükski inimnäitleja siiski kannatada ei saanud. Küll aga jäi ta süüdi loomapiinamises, sest loomad said tõepoolest kannatada. Nagu kultusteosele kohane, on film saanud ka järje. Mis on selle skandaalse kultusteose pealkiri?

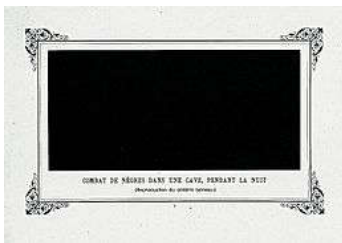
19. Warner Bros. 2009. aasta filmis on peategelaseks 9-aastaseks peetud lastekodutüdruk, kes peale adopteerimist üritab tappa oma kasuvenda, kasuõde ja kasuema ning võrgutada oma kasuisa. Lisaks saadab ta stiilselt loojakarja kahtlustava nunna. Loo käigus tuleb välja, et tegelikult on tegemist Eesti hullumajast põgenenud 33-aastase psühhopaadiga, kelle haruldane geenihaiigus laseb tal esineda lapsena. Eestis olevat ta enne seda tapnud vähemalt 7 inimest, seejärel kinni pandud, põgenenud Ameerikasse ja seal saabki film alguse. Filmis kuuleb ka eesti keelt. Mis film?

20. See Austraalias 7. juunil 1979. aastal sündinud eesti juurtega näitlejanna on peamiselt tegutsenud teatris ja televisioonis ning osatäitmise eest seriaalis "Fringe" võitnud tervelt neli Saturni auhinda. Vihjeks veel niipalju, et tema isapoolne tädi, kirjanik Anna Murdoch Mann, oli pikka aega abielus Briti meediamagnaadi Rupert Murdochiga. Kes on see näitlejanna?

Kultuur

21. Maailmas on teadaolevalt vaid kaksteist inimest, kes on saanud hakkama individuaalse vägitükiga meelelahutusäri "neljavõistluses", mis tõstab nad meelelahutusäri absoluutsesse tippu. Selle "neljavõistlejate klubi" liikmed on näiteks Rita Moreno, John Gielgud, Audrey Hepburn, Whoopy Goldberg ning Mel Brooks, kes on täitnud kõik vajalikud kriteeriumid, et sellesse auväärsele seltskonda kuuluda. Milline on nende "võistlusalade" esitähedest koostatud akronüüm ehk nn *meelelahutusbisnise suur slämm*?
22. Hitt "I Will Always Love You," sai peamiselt tuntuks tänu Kevin Costneri filmile "Ihukaitsja", kus seda unustamatult esitas Whitney Houston. Kuid see polnud sugugi esimene kord, kui see laul filmis kõlas. Nimelt esitas 1973. aastal loodud laulu autor seda 1982. aasta filmis "... " saades sellega esimeseks lauljaks, kes on Billboardi edetabeli tippu jõudnud kaks korda üht ja sama lugu esitades. Kes on loo autor ja millises filmis lugu kõlas?
23. Pildil olev must ristkülik ei ole pärist Kazimir Malevichi pintslilt, vaid on loodud pea kaks aastakümnet varem ning avaldatud ühe prantsuse humoristi 1. aprillile pühendatud albumis "Album Primo-avrilisque", nime all "Neegrid öisel ajal keldris võitlemas". Lisaks sellele, oma sõbra Paul Bilhaud monokroomsest maalist "Neegrid pimedas tunnelis võitlemas" inspireeritud teosele lõi see aastatel 1854-1905 elanud prantsuse kirjanik, kunstnik ja humorist analoogse teosena ka näiteks punase ruudu ehk maali "Apoplektilised kardinalid Punase mere kaldal tomateid koristamas" ning valge ristküliku, nimetusega "Aneemiliste noorte neidude esimene armulaud lumise ilmaga". Lisaks maalikunstile oli see prantsuse multitalent tegev ka muusikas, luues helitu matusemarsi, mis edestades helilooja John Cage'i ikoonilist vaikuselugu "4'33" oma poole sajandiga, ning kuulus Hüdropaatide Klubi asutajate hulka. Kes?

24. Küsitava ooperi autor on John Adams. Esietendus 1987. aastal Houstonis, Metropolitan Opera debüüt 2011. Ooperile annab nime ja sisu kogu maailmale ootamatu kaalukas poliitikasündmus, mis toimus 21. – 28. veebruaril 1972.
25. See Guadeloupeel sündinud prantsuse diplomaat ja poet (1887-1975) võitis oma luule eest 1960. aastal Nobeli kirjanduspreemia. Diplomaadina oli ta tegev aastatel 1914-1940. Teise Maailmasõja ajal emigreerus oma natsismivastaste vaadete tõttu USA-sse, kus elas 1967. aastani. Eestlastele tekitab üks tema kirjanduslikest pseudonüümidest erinevaid reageeringuid - kes muigab, kes punastab, kes pahandab ropu sõna pärast. Seega piisab täiesti, kui kirjutate vastuseks tema kodanikunime, punkte saab muidugi ka pseudonüümi eest.

Geograafia

26. See soome-ugri rahvas elas suurel soisel tasandikul Okaa ja Kljazma jõgede vahelisel alal, mida ka tänapäeval nimetatakse selle rahva nimeliseks tasandikuks ning sulandus lõpuks tatarlaste sekka. Vene kroonikaist leiab ta mainimist XII-XVI sajanditel. Volga tatarlaste seas on kaks etnilist rühma – mišaarid Tatarstanis ja meštšeenid Baškorstanis – kes võivad olla selle rahva otsesed järeltulijad. Mis rahvas?

27. Selle Eesti väikelinna suurim tööandja on hetkel mööblivabrik, kunagi nõuka-ajal tegutses seal õmblusvabrik, hiljem tehti samadesse ruumidesse elektroonikatehas, mis tänaseks on ukсед kinni pannud. Linnakeses asub veel turg, hotell, spaa, raamatukogu ja kunagi käis sinna ka rong. Suurematest poekettidest on linna jõudnud vaid Selver. Näete ka linna lippu. Mis linn?

28. Vaatamata imekaunile loodusele ja lumivalgetele liivarandadele pole viimastel aastatel sellel saarel turiste käinud, kuna rannikumerd kontrollivad piraadid ja kõik lennukid lastakse aktiivselt pikaleveninud kodusõtta sekkuva naaberriigi poolt alla. Saarel endal suhteliselt rahulik, aga emamaal möllavad ISIS, Al-Qaeda, endise presidendi ja praeguse võimu relvastatud toetajad. Enamus puu- ja taimeliike on saarel endeemsed ja omapärase väljanägemisega. Saart on nimetatud poeetiliselt nii „kõige võõramaks paigaks Maa peal“ kui ka „India ookeani Galapagoseks“. Pindala 3796 km², halduskeskus Hadibu. Mis saar?

29. 2012. aastal avastati Palawani saarelt Filipiinidel raskesti ligipääsetavalt Mount Victoria mäelt taim, kellele anti nimi David Attenborough järgi. Tegemist oli parasjagu sensatsioonilise leiuga, mis ületas uudisekännist terves maailmas. Mis teeb *Nepenthes attenboroughii* eriliseks?

30. Haagis asub Hollandi valitsus, kuigi pealinn on Amsterdamis. Samamoodi on võim mitmes kohas ka Gruusias/Georgias, kus pealinn on endiselt Thbilisi, kuid juba pool tosinat aastat peab riigi parlament istungeid hoopis teises linnas, mis kunagi oli Imeretia/Imerethi kuningriigi pealinn. Mis linnas?

Tehnika

31. Küsitav aine on andnud valge värvuse teie käes olevale paberilehele, annab valge värvi päikesekaitsekreemidele, hambapastadele, paljudele toiduainetele, plastiktoodetele jne. Mis aine?
32. Sild või tunnel? Miks mitte mõlemad korraga? Arvatavasti lähim taoline objekt valmis 1999. aastal See ehitis koosneb sillast, tunnelist ja tehissaarest ning sellel on koha leidnud neljarealine maantee ning kaks paari raudteerööpaid ning ta ühendab kaht erinevat riiki. Maksumaksja raha selle objektu ehitamiseks ei kasutanud ning halduskulud tulevad sillaületusmaksudest. Mis objekt see on?

33. 1605. aastal sai sakslane Johann Carolus Strasbourgis maha leiutisega, mis praeguseks on maailma vallutanud. Ettevõtlik sakslane nimelt tüdis oma tööd käsitsi tegemast, otsustas oma eriala moderniseerida ja võttis kasutuse kaasmaalse Johannes Gensfleischi leiutise, mis võimaldas tal suuremas koguses midagi produtseerida ning levitada. Millise leiutisega Johann Carolus hakkama sai?
34. Järjestage, alates kvaliteetseimast, nahktoodetel olevad kvaliteedinäitajad: A) top-grain leather, B) genuine leather, C) full-grain leather.
35. Seda 1998. aastal kultuslikku steampunk stiilis hiilimismänguseeriat võib pidada esimeseks, mis kasutas valgust, varju ja helisid osana mängumehaanikast ning avaldas mõju mänguseeriatele nagu "Tom Clancy's Splinter Cell" ja "Hitman" Mängijal on võimalus vastaseid kas rünnata või varjudesse ning pimedatesse nurkadesse peitudes vältida. Lisaks teistele mänguloojatele on see mänguseeria inspireerinud ka ulmekirjanik Aleksei Pehhovit, kelle "Siala kroonikates" hiilib ringi sama nime ja elukutsega tegelane nagu mänguski. Mis mänguseeriaga on tegu?

Varia

36. December; November; October; September; a) (30 päeva); b) (31 päeva)
Millised kuude nimetused tuleks kirjutada punktiiri asemele enne 8 aastat AD?
37. Läti iseseisvuspäeva tähistame 18. novembril. Mis päeval aga tähistatakse (vaba päev!) Läti iseseisvuse taastamise päeva? Sel päeval tähistatakse jaapanlased roheline päev, hollandlased langenute mälestuspäev ja kõik ulmesõbrad tähesõdade päev.
38. See väga mürgiste ämblike perekond ladinakeelse nimega *Phoneutria* on pärit Lõuna-Ameerikast, on teada juhtumeid, kus nad on sattunud valmikute või munadena põhjapoolkera kauplustesse banaanikobarates. Nende neurotoksiin põhjustab krampe, valulikku erektsiooni ja tihtipeale ka kiiret surma. Mis ämblik?

39. Milline oli viimane II maailmasõtta astunud maa a) teljeriikide poolel (25. jaanuar 1942) b) liitlaste poolel (9. august 1945)?
40. Milline on Antarktika suurim saar, saanud nime mehe järgi, kelle eluaastad olid 1777-1825?

VASTUSED:

1. Kõikumatus, vankumatus
2. 5 aastat
3. 16 miljonit eurot
4. Fa
5. Süljekauss
6. Saudi Araabia
7. Armastuse kahur
8. Asgardia
9. Philip K. Dick
10. Ikran; *ikrandraco avatar*
11. Steam
12. ZA/UM
13. Mudelautode bränd Hot Wheels
14. Kim Jong-Il
15. Jeremy Bentham
16. Katrin Toome
17. Timoteus ehk Timmu
18. Cannibal Holocaust
19. Orb / Orphan
20. Anna Torv
21. EGOT (ehk siis Emmy, Grammy, Oscary ja Tony võitjad)
22. Dolly Parton ja *The Best Little Whorehouse in Texas (Texase parim väike lõbumaja)*
23. Alphonse Allais
24. Nixon Hiinas
25. Alexis Leger, pseudonüümiga Saint-John Perse.
26. Meštšeralased
27. Morna
28. Sokotra
29. Lihatoimeline taim oli ära söönud roti
30. Khuthaisi/Kutaisi
31. Titaanoksiid TiO_2
32. Sundi sild, Øresundsbroen, Öresundsbron, hübriidnimi: Øresundsbron
33. Maailma esimene (trükitud) ajaleht
34. CAB ehk Full-grain leather, Top-grain leather, Genuine leather
35. Thief (Varas)
36. a = Sextilis, b = Quintilis
37. 4. mai
38. Brasiilia rändämblik; banaaniämblik
39. a) Tai; b) Mongoolia
40. Aleksander I saar